

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Відділення педагогіки та фінансово-інформаційної діяльності
Циклова комісія викладачів природничо-математичних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
30 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОК 6. ФІЗІОЛОГІЯ (Загальна та вікова)

освітньо-професійної програми **Середня освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальності **014 Середня освіта (Фізична культура)**

Вінниця 2024

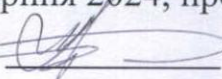
Робоча програма освітнього компонента з ОК 6. ФІЗІОЛОГІЯ (Загальна та вікова) підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

РОЗРОБНИК:

Оксана КНИЖНИК спеціаліст вищої категорії, старший викладач

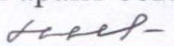
СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. педнаук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

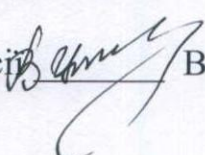
ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми (Середня освіта.(Фізична культура))

 Людмила ЛЕЛЯК

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії циклова комісія
викладачів природничо-математичних дисциплін

«28» серпня 2024, протокол № 1

Голова циклової комісії Валентина ЦЕЛОМУДРА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів –6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язковий/вибірковий		
	Спеціальність 014 Середня освіта(фізична культура)			
Змістових модулів -	освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки:3		
		Семестр:5-6		
Лекції 76		Семінари 18	Практ./лаб. 6	
Самостійна робота (80год)				
Вид контролю: екзамен				
Загальна кількість годин -180				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних-2 самостійної роботи здобувача освіти -1,6				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Фізіологія (загальна та вікова)» є ознайомлення студентів з основними поняттями і термінами курсу, допомога в оволодінні науковою термінологією, вивчення фізіологічних особливостей молодшого школяра, анатомії людини, гігієни молодшого школяра, будови і функцій людського організму на всіх рівнях його організації.

Завдання: основними завданнями вивчення дисципліни «Фізіологія (загальна та вікова)» є:

- ознайомити студентів із предметом, завданнями та галузями сучасної фізіології, як науки;
- з'ясувати вікові особливості організму людини;
- розглянути функції організму людини на всіх рівнях його організації;
- ознайомитись з функціями систем і органів організму, основними поняттями, термінами.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність спілкуватись державною мовою як усно так і письмово.

ЗК4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

2.2.3. Фахові компетентності

СК2. Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації освітнього процесу в початковій школі.

СК3. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-

комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК4. Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

СК5. Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня.

СК6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.

СК7. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначеної мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК8. Здатність до проведення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів.

СК9. Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК11. Здатність до роботи в команді з профільними фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК12. Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

СК13. Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами.

СК14. Здатність до усвідомлення потреби у саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН1. Використовувати фахову літературу та інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі початкової школи.

РН11. Створювати безпечні, психологічно-комфортні умови освітнього процесу, використовувати прийоми попередження та протидії булінгу, надавати домедичну допомогу.

РН12. Скласти індивідуальну програму розвитку дитини з особливими освітніми потребами та знаходити оптимальні шляхи її реалізації.

РН15. Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- Знати:**
- предмет, завдання та галузі анатомії, фізіології та шкільної гігієни;
 - будову систем органів організму людини та їх функції;
 - наукову термінологію;
 - вимоги до освітлення класу, повітряного режиму;
 - правила гігієни зору, слуху, шкіри, органів травлення;
 - будову та функції клітин, тканин організму людини.
 - функції м'язів і кісток.

вміти:

- дати визначення основних понять;
- виміряти пульс, та частоту серцевих скорочень;
- виміряти кількість дихальних рухів;
- визначати найближчу точку ясного бачення;
- визначати правила вірної постави та її порушення;
- визначати добову потребу ккал організму людини;
- дотримуватись гігієнічних вимог для різних систем організму людини.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Вступ. Фізіологія, вікова фізіологія як наука. Організм як єдине ціле. Методи дослідження, завдання, зв'язок з іншими науками. Завдання вікової фізіології.

Тема 2. Особливості росту і розвитку людини. Вікова періодизація. Клітина і її будова. Закономірності росту і розвитку.

Закономірності росту і розвитку людини, загальна характеристика вікових періодів (немовля, раннє дитинство, перед дошкільний вік, дошкільних вік, молодший школяр, підліток, юність, молодість, зрілість, старість, довголіття). Будова органів клітини та їх функції. Акселерація і її причини. Поняття про генотип і фенотип.

Тема3. Вікові особливості опорно-рухового апарату. М'язова маса в різні вікові періоди. Вікові особливості кісток. Вікові особливості рухів, витривалості.

Тема4. Втома при різних видах м'язової роботи. Вдосконалення координації рухів з віком. Постави. Порушення, профілактика.

Тема5. Семінарське заняття. Фізіологія як наука, акселерація, вікова періодизація. Вікові зміни опорно-рухового апарату.

Тема 6. Нервова регуляція Формування різних відділів нервової системи в процесі онтогенезу. Вікові зміни функціональної організації нейрона і синапса. Особливості рефлекторної діяльності дітей та підлітків.

Тема 7. Збудження і гальмування в процесі розвитку дитини. ВНД, пам'ять, мислення, увага, мова 1 і 2 сигнальні системи.

Методи дослідження вищої нервової діяльності. Основоположники вчення про ВНД (Сеченов, Павлов). Типи пам'яті людини та їх характеристика. Довільна і мимовільна увага, типи мови, поняття про 1 і 2 сигнальні системи.

Тема 8. Семінарське заняття. Вікові особливості нервової системи.

Тема 9. Гормональна регуляція організму. Вікові особливості розвитку залоз внутрішньої секреції. Роль ендокринних залоз при вікових змінах фізіологічних функцій. Вплив гормонів на організм дитини в процесі росту і розвитку.

Тема 10. Вікові особливості функцій зорового аналізатора, слуху, вестибулярного апарату, нюху, смаку, шкіри, будова і функції. Гігієна зору, слуху, шкіри.

Функції ока, функції зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха. Вестибулярний апарат і його особливості. Нюхові і смакові рецептори їх будова і функції. Шкіра – велике рецепторне поле, рецептори шкіри та їх характеристика. Гігієна зору, слуху, шкіри.

Тема 11. Семінарське заняття. Вікові особливості ендокринної системи. Аналізаторів.

Тема 12. Вікові зміни формених елементів крові. Поняття про імунітет. Серце, вікові особливості кровообігу. Віковий склад крові, будова серця в різні вікові періоди, особливості.

Тема 13. Вікові особливості процесів дихання. Верхні дихальні шляхи. Легені. Дихальні рухи. Частота дихання в різні вікові періоди.

Тема 14. Вікові особливості процесів травлення, обміну речовин в організмі. Водно-сольовий обмін, вітаміни. Обмін білків, жирів та вуглеводів.

Тема 15. Практична робота. Складання добового харчового раціону з урахуванням вікових особливостей.

Тема 16. Вікові особливості видільних процесів. Вади. Нирки як орган виділення, нефрон і його функції, сечоводи, сечовий міхур, сечівник. Утворення та склад сечі.

Тема 17. Історія розвитку фізіології як науки. Функції організму. Поняття про гомеостаз, саморегуляцію.

Тема 18. Фізіологія збудження. Подразники, подразливість. Фізіологічний спокій. Виникнення мембранного потенціалу.

Тема 19. Виникнення і розповсюдження збудження. Локальний потенціал. Потенціал дії. Механізм розповсюдження збудження.

Тема 20. Функції і загальні принципи нервової системи. Головні етапи розвитку нервової системи. Методи дослідження ЦНС. Будова і функції нейрону.

Тема 21. Механізм зв'язку між нейронами – синапси. Передача збудження по нервових структурах.

Тема 22. Гальмування в ЦНС. Рефлекторна діяльність. Загальні властивості нервових центрів. Види гальмування та їх характеристика.

Тема 23. **Семінарське заняття. Властивості НС.** Загальні принципи координації функцій організму.

Тема 24. **Фізіологія спинного і головного мозку.** Провідні шляхи, рефлекторні функції.

Тема 25. **Автономна нервова система.** Симпатична та парасимпатична частини АНС.

Тема 26. **Кора півкуль великого мозку її характеристика.** Загальний план будови і функції.

Тема 27. **Фізіологія системи чуттів. Рецептори.** Перетворення сигналів на інформацію. Регуляція відчуттів, почуттів і емоцій.

Тема 28. **Фоторецептивна система ока.** Світло і його сприйняття. Око людини і його робота. Акомодація. Зіничний рефлекс. Гострота зору.

Тема 29. **Практична робота.** Визначення ближньої та дальньої точок ясного бачення.

Тема 30. **Фізіологія слуху,** механізм сприйняття звуку. Фізіологія відчуття рівноваги. Визначення гостроти слуху.

Тема 31. **Фізіологія шкірної чутливості, смак, нюх, спрага, голод.** Шкіра – велике рецепторне поле. Сприйняття смаку і нюху.

Тема 32. **Семінарське заняття.** Фізіологія системи чуттів.

Тема 33. **Методи дослідження ВНД. Типи рефлексів.** Механізм утворення та значення умовних рефлексів, їх гальмування.

Тема 34. **Явище індукції. Типи ВНД.** Мовна форма відображення дійсності. Пам'ять, типи пам'яті.

Тема 35. **Фізіологічна характеристика різних рівнів активного стану людини.** Сон і сновидіння. Увага. Емоції, ступені емоційної напруги.

Тема 36. **Семінарське заняття.** Фізіологія ВНД.

Тема 37. **Фізіологія залоз внутрішньої секреції.** Гіпофіз, гормони аденогіпофіза.

Тема 38. **Щитоподібна залоза та її функції, прищитоподібні залози, надниркові залози, підшлункова залоза, статеві залози, тимус, епіфіз, тканинні гормони.**

Тема 39. **Фізіологія нервово-м'язової системи.** Структура і функції рухового апарату. Нервово-м'язове сполучення. Хімічний синапс. Сила і робота м'язу.

Тема 40. **Семінарське заняття.** Фізіологія залоз внутрішньої секреції, рухового апарату.

Тема 41. **Фізіологія системи крові.** Фізико-хімічні властивості, плазма, клітини крові.

Тема 42. **Серцево-судинна система.** Фізіологія серця, автоматизм, провідність.

Тема 43. **Електричні явища серця, механічна робота, тони, тиск.**

Електрокардіограма її параметри. Поняття про систолу, діастолу, артеріальний тиск.

Тема 44. **Практична робота.** Визначення пульсу і артеріального тиску в стані спокою та при фізичному навантаженні.

Тема 45. **Семінарське заняття.** Фізіологія системи крові та серцево-судинної системи.

Тема 46. **Фізіологія системи дихання.** Дихальні рухи, легеневі об'єми, вентиляція легень, обмін газів.

Тема 47. **Фізіологія системи травлення.** Травлення в ротовій порожнині, глотка, язик, зуби, слинні залози, стравохід. Травлення у шлунку.

Тема 48. **Травлення в кишечнику, тонкий, товстий.** Підшлункова залоза і печінка, жовчний міхур та їх роль у процесах травлення.

Тема 49. **Фізіологія процесів виділення.** Нефрон і його функції. Сечовий міхур, сечоводи, сечівник. Утворення первинної і вторинної сечі.

Тема 50. **Семінарське заняття.** Фізіологія процесів травлення і виділення.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			
			лекції	Семінари	практичні	
					самост. робота	
5 семестр						
Тема 1. Вступ. Фізіологія, вікова фізіологія як наука. Організм як єдине ціле.	4	2	2			2
Тема 2. Особливості росту і розвитку людини. Вікова періодизація. Клітина і її будова. Закономірності росту і розвитку.	4	2	2			2
Тема 3. Вікові особливості опорно-рухового апарату. М'язова маса в різні вікові періоди. Вікові особливості кісток. Вікові особливості рухів, витривалості.	4	2	2			2
Тема 4. Втома при різних видах м'язової роботи. Вдосконалення координації рухів з віком. Постава.	4	2	2			2

Порушення, профілактика.					
Тема 5. Семінарське заняття. Фізіологія як наука, акселерація, вікова періодизація. Вікові зміни опорно-рухового апарату.	4	2		2	2
Тема 6. Нервова регуляція Формування різних відділів нервової системи в процесі онтогенезу. Вікові зміни функціональної організації нейрона і синапса. Особливості рефлекторної діяльності дітей та підлітків.	4	2	2		2
Тема 7. Збудження і гальмування в процесі розвитку дитини. ВНД, пам'ять, мислення, увага, мова 1 і 2 сигнальні системи. Методи дослідження вищої нервової діяльності. Основоположники вчення про ВНД (Сеченов, Павлов). Типи пам'яті людини та їх характеристика. Довільна і мимовільна увага, типи мови, поняття про 1 і 2 сигнальні системи.	4	2	2		2
Тема 8. Семінарське заняття. Вікові особливості нервової системи.	4	2		2	2
Тема 9. Гормональна регуляція організму. Вікові особливості розвитку залоз внутрішньої секреції.	4	2	2		2
Тема 10. Вікові особливості функцій зорового аналізатора, слуху, вестибулярного апарату, нюху, смаку, шкіри, будова і функції. Гігієна зору, слуху, шкіри.	4	2	2		2
Тема 11. Семінарське заняття. Вікові особливості ендокринної системи. Аналізаторів.	4	2		2	2
Тема 12. Вікові зміни формених елементів крові. Поняття про імунітет. Серце, вікові особливості кровообігу. Віковий склад крові, будова серця в різні вікові періоди, особливості.	4	2	2		2

Тема 13. Вікові особливості процесів дихання. Верхні дихальні шляхи. Легені. Дихальні рухи. Частота дихання в різні вікові періоди.	4	2	2			2
Тема 14. Вікові особливості процесів травлення, обміну речовин в організмі.	4	2	2			2
Тема 15. Практична робота. Складання добового харчового раціону з урахуванням вікових особливостей.	3	2			2	1
Тема 16. Вікові особливості видільних процесів. Вади.	3	2	2			1
Разом	62	32	24	6	2	30
6 семестр						
Тема 17. Історія розвитку фізіології як науки. Функції організму. Поняття про гомеостаз, саморегуляцію.	3	2	2			1
Тема 18. Фізіологія збудження. Подразники, подразливість. Фізіологічний спокій. Виникнення мембранного потенціалу.	3	2	2			1
Тема 19. Виникнення і розповсюдження збудження. Локальний потенціал. Потенціал дії. Механізм розповсюдження збудження.	3	2	2			1
Тема 20. Функції і загальні принципи нервової системи. Головні етапи розвитку нервової системи. Методи дослідження ЦНС. Будова і функції нейрону.	3	2	2			1
Тема 21. Механізм зв'язку між нейронами – синапси. Передача збудження по нервових структурах.	4	2	2			2
Тема 22. Гальмування в ЦНС. Рефлекторна діяльність. Загальні властивості нервових центрів.	4	2	2			2
Тема 23. Семінарське заняття. Властивості НС. Загальні принципи координації функцій організму.	4	2		2		2
Тема 24. Фізіологія спинного і головного мозку.	4	2	2			2
Тема 25. Автономна нервова система.	4	2	2			2

Симпатична та парасимпатична частини АНС.					
Тема 26. Кора півкуль великого мозку її характеристика.	4	2	2		2
Тема 27. Фізіологія системи чуттів. Рецептори. Перетворення сигналів на інформацію. Регуляція відчуттів, почуттів і емоцій.	4	2	2		2
Тема 28. Фоторецептивна система ока. Світло і його сприйняття. Око людини і його робота. Акомодація. Зіничний рефлекс. Гострота зору.	4	2	2		2
Тема 29. Практична робота. Визначення ближньої та дальньої точок ясного бачення.	4	2		2	2
Тема 30. Фізіологія слуху, механізм сприйняття звуку. Фізіологія відчуття рівноваги. Визначення гостроти слуху.	4	2	2		2
Тема 31. Фізіологія шкірної чутливості, смак, нюх, спрага, голод.	4	2	2		2
Тема 32. Семінарське заняття. Фізіологія системи чуттів.	4	2		2	2
Тема 33. Методи дослідження ВНД. Типи рефлексів. Механізм утворення та значення умовних рефлексів, їх гальмування.	4	2	2		2
Тема 34. Явище індукції. Типи ВНД. Мовна форма відображення дійсності. Пам'ять, типи пам'яті.	4	2	2		2
Тема 35. Фізіологічна характеристика різних рівнів активного стану людини. Сон і сновидіння. Увага. Емоції, ступені емоційної напруги.	4	2	2		2
Тема 36. Семінарське заняття. Фізіологія ВНД.	4	2		2	2
Тема 37. Фізіологія залоз внутрішньої секреції. Гіпофіз, гормони аденогіпофіза.	3	2	2		1
Тема 38. Щитоподібна залоза та її функції, прищитоподібні залози,	3	2	2		1

надниркові залози, підшлункова залоза, статеві залози, тимус, епіфіз, тканинні гормони.						
Тема 39. Фізіологія нервово-м'язової системи. Структура і функції рухового апарату. Нервово-м'язове сполучення. Хімічний синапс. Сила і робота м'язу.	3	2	2			1
Тема 40. Семінарське заняття. Фізіологія залоз внутрішньої секреції, рухового апарату.	3	2		2		1
Тема 41. Фізіологія системи крові. Фізико-хімічні властивості, плазма, клітини крові.	3	2	2			1
Тема 42. Серцево-судинна система. Фізіологія серця, автоматизм, провідність.	3	2	2			1
Тема 43. Електричні явища серця, механічна робота, тони, тиск.	3	2	2			1
Тема 44. Практична робота. Визначення пульсу і артеріального тиску в стані спокою та при фізичному навантаженні.	3	2			2	1
Тема 45. Семінарське заняття. Фізіологія системи крові та серцево-судинної системи.	3	2		2		1
Тема 46. Фізіологія системи дихання. Дихальні рухи, легеневі об'єми, вентиляція легень, обмін газів.	3	2	2			1
Тема 47. Фізіологія системи травлення. Травлення в ротовій порожнині, глотка, язик, зуби, слинні залози, стравохід. Травлення у шлунку.	3	2	2			1
Тема 48. Травлення в кишечнику, тонкий, товстий. Підшлункова залоза і печінка, жовчний міхур та їх роль у процесах травлення.	3	2	2			1
Тема 49. Фізіологія процесів виділення. Нефрон і його функції. Сечовий міхур, сечоводи, сечівник. Утворення первинної і вторинної сечі.	3	2	2			1

Тема 50. Семінарське заняття. Фізіологія процесів травлення і виділення.	3	2		2		1
Разом	118	68	52	12	4	50
Усього годин	180	100	76	18	6	80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1.	5	Фізіологія як наука, акселерація, вікова періодизація. Вікові зміни опорно-рухового апарату	2
2.	8	Вікові особливості нервової системи.	2
3.	11	Вікові особливості ендокринної системи. Аналізаторів.	2
4.	23	Властивості НС. Загальні принципи координації функцій організму	2
5.	32	Фізіологія системи чуттів.	2
6.	36	Фізіологія ВНД.	2
7.	40	Фізіологія залоз внутрішньої секреції, рухового апарату.	2
8.	45	Фізіологія системи крові та серцево-судинної системи.	2
9.	50	Фізіологія процесів травлення і виділення.	2
Разом			18

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1.	15	Складання добового харчового раціону з урахуванням вікових особливостей	2
2.	29	Визначення ближньої та дальньої точок ясного бачення.	2
3.	44	Визначення пульсу і артеріального тиску в стані спокою та при фізичному навантаженні.	2
Разом			6

7. Теми лабораторних занять програмою не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	№ модуля / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Вступ. Фізіологія, вікова фізіологія як наука. Організм як єдине ціле.	2
2.	2	Особливості росту і розвитку людини. Вікова періодизація. Клітина і її будова. Закономірності росту і розвитку.	2
3.	3	Вікові особливості опорно-рухового апарату.	2
4.	4	Втома при різних видах м'язової роботи. Вдосконалення координації рухів з віком. Поставка. Порушення, профілактика.	2
5.	5	Фізіологія як наука, акселерація, вікова періодизація. Вікові зміни опорно-рухового апарату.	2
6.	6	Нервова регуляція Формування різних відділів нервової системи в процесі онтогенезу.	2
7.	7	Збудження і гальмування в процесі розвитку дитини.	2
8.	8	Вікові особливості нервової системи.	2
9.	9	Гормональна регуляція організму. Вікові особливості розвитку залоз внутрішньої секреції.	2
10.	10	Вікові особливості функцій зорового аналізатора, слуху, вестибулярного апарату, нюху, смаку, шкіри, будова і функції.	2
11.	11	Вікові особливості ендокринної системи. Аналізаторів.	2
12.	12	Вікові зміни формених елементів крові	2
13.	13	Вікові особливості процесів дихання.	2
14.	14	Вікові особливості процесів травлення, обміну речовин в організмі	2
15.	15	Складання добового харчового раціону з урахуванням вікових особливостей	1
16.	16	Вікові особливості видільних процесів. Вади.	1
17.	17	Історія розвитку фізіології як науки. Функції організму. Поняття про гомеостаз, саморегуляцію.	1
18.	18	Фізіологія збудження. Подразники, подразливість. Фізіологічний спокій. Виникнення мембранного потенціалу.	1
19.	19	Виникнення і розповсюдження збудження. Локальний потенціал. Потенціал дії. Механізм розповсюдження збудження.	1
20.	20	Функції і загальні принципи нервової системи. Головні етапи розвитку нервової системи.	1
21.	21	Механізм зв'язку між нейронами – синапси. Передача збудження по нервових структурах.	2
22.	22	Гальмування в ЦНС. Рефлекторна діяльність. Загальні властивості нервових центрів.	2
23.	23	Властивості НС. Загальні принципи координації	2

		функцій організму.	
24.	24	Фізіологія спинного і головного мозку.	2
25.	25	Автономна нервова система.	2
26.	26	Кора півкуль великого мозку її характеристика.	2
27.	27	Фізіологія системи чуттів. Рецептори.	2
28.	28	Фоторецептивна система ока. Світло і його сприйняття.	2
29.	29	Визначення ближньої та дальньої точок ясного бачення.	2
30.	30	Фізіологія слуху, механізм сприйняття звуку. Фізіологія відчуття рівноваги.	2
31.	31	Фізіологія шкірної чутливості, смак, нюх, спрага, голод.	2
32.	32	Фізіологія системи чуттів.	2
33.	33	Методи дослідження ВНД. Типи рефлексів.	2
34.	34	Явище індукції. Типи ВНД. Мовна форма відображення дійсності. Пам'ять, типи пам'яті.	2
35.	35	Фізіологічна характеристика різних рівнів активного стану людини	2
36.	36	Фізіологія ВНД.	2
37.	37	Фізіологія залоз внутрішньої секреції. Гіпофіз, гормони аденогіпофіза.	1
38.	38	Щитоподібна залоза та її функції, прищитоподібні залози, надниркові залози, підшлункова залоза, статеві залози, тимус, епіфіз, тканинні гормони.	1
39.	39	Фізіологія нервово-м'язової системи.	1
40.	40	Фізіологія залоз внутрішньої секреції, рухового апарату.	1
41.	41	Фізіологія системи крові. Фізико-хімічні властивості, плазма, клітини крові.	1
42.	42	Серцево-судинна система. Фізіологія серця, автоматизм, провідність.	1
43.	43	Електричні явища серця, механічна робота, тони, тиск.	1
44.	44	Визначення пульсу і артеріального тиску в стані спокою та при фізичному навантаженні.	1
45.	45	Фізіологія системи крові та серцево-судинної системи	1
46.	46	Фізіологія системи дихання.	1
47.	47	Фізіологія системи травлення. Травлення в ротовій порожнині, глотка, язик, зуби, слинні залози, стравохід. Травлення у шлунку.	1
48.	48	Травлення в кишечнику, тонкий, товстий.	1
49.	49	Фізіологія процесів виділення. Нефрон і його функції	1
50.	50	Фізіологія процесів травлення і виділення.	1
Разом			80

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента ОК 6. ФІЗІОЛОГІЯ (загальна та вікова) спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з ФІЗІОЛОГІЇ (загальної та вікової) застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамени; стандартизовані тести; наскрізні проєкти; командні проєкти; реферати,

розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; розрахункові роботи, тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (письмово чи усно). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до

самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.

Оцінка «добре». Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання. **Оцінка «неприйнятно».** Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

11. Рекомендовані джерела

11.1. Базова

1. Лукашенко Т., Малишев.В. Анатомія людини. Конспект лекцій. Київ : Університет «Україна», 2018. 112с.

2. Лукьянцева Г.В. Фізіологія людини. Київ : Олімпійська література, 2018. 184с.
3. Тарасюк В., Титаренко Н., Андрієвський І. Ріст і розвиток людини. Підручник. – 2-е вид., виправл. Київ : ВСВ «Медицина», 2013. 400с.
4. Філімонов.В. Фізіологія людини: підручник. – 4-е вид., Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 488с.

11.2. Допоміжна

1. Людина. Начальний посібник з анатомії та фізіології / Кіндерслі Д. Львів : БАК, 2013.400с.

11.3. Інтернет- ресурси

1. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» URL:<http://uk.wikipedia.org>
2. Національна бібліотека імені В.Вернадського [електронний ресурс] – Режим доступу www.mon.gov.ua
- 3.[https://kaflt.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/25/2021/03/навчальний посібник_АНАТОМІЯ-І-ФІЗІОЛОГІЯ-2.pdf](https://kaflt.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/25/2021/03/навчальний_посібник_АНАТОМІЯ-І-ФІЗІОЛОГІЯ-2.pdf)